

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2373/2017
06.11.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: Бранка Станића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер-Поповић и судије Јелене Боровац, као чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Санда Сувачар, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., тренутно у ..., коју заступа пуномоћник Сања Чупић-Маљковић, адвокат у ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужене која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 бр.141/17 од 22.03.2017. године, донео је у седници већа одржаној дана 06.11.2017. године, следеће:

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 бр.141/17 од 22.03.2017. године и Основног суда у Новом Саду П2 1159/2016 од 13.12.2016. године и предмет се враћа Основном суду у Новом Саду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 1159/2016 од 13.12.2016. године усвојен је тужбени захтев и одлучено да тужена ББ из ..., тренутно са боравиштем у ..., у потпуности се лишава родитељског права у односу на заједничко дете странака малолетну ВВ, која је рођена ... године у Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 404.800,00 динара, у року од 15 дана, под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 бр.141/17 од 22.03.2017. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П2 1159/2016 од 13.12.2016. године. Одбијен је и захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 бр.141/17 од 22.03.2017. године, тужена преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 и 55/14) и утврдио да је ревизија тужене основана.

Према утврђеним чињеницама, тужена ББ, рођена ... године и тужилац АА рођен ... године, живели су у ванбрачној заједници у ... у којој је ... године рођена њихова ћерка, малолетна ВВ. Тужиоцу је малолетна ВВ једино дете, док тужена

има дете из претходне заједнице, сина са којим није одржавала односе. У току трајања заједнице, када је малолетна ВВ имала навршене ... године живота, тужена је шест месеци током 2010 године, боравила у ... на специјалистичким студијама. Малолетна ВВ је остала са тужиоцем – оцем, који је водио бригу о њој. За то време је дете на ваљан начин било збринуто од стране оца, а потом се и без проблема привикло на мајку. Тужена је била запослена на радном месту ... на ... факултету у Након што је туженој престао радни однос на факултету у ..., она се са дететом преселила у ... у кућу своје мајке у којој су део користиле за становање, а део издавале туристима. Тужена је приход остваривала и од издавања стана у ..., а као ... научних радова у научним часописима је остваривала хонораре. Након пресељења, актуелизовано је питање начина одржавања личних односа малолетне ВВ са тужиоцем као родитељем са којим не живи. Мајка тужиоца је од најранијег узраста малолетне ВВ била ангажована око ње. Отац-тужилац био је на раду у

Пресудом Основног суда у Новом Саду у 2011 години, одређено је да тужена самостално врши право према малолетној ВВ и уређен је модел виђања детета са оцем, тако да се виђање одвија три викенда у току месеца по договору странака, као и две недеље непрекидно током летњег распуста и утврђен је износ издржавања за дете на терет оца. Тужилац је дете виђао тако што је долазио сваког трећег викенда из Међутим, због насталих несугласица са туженом око виђања детета, тужилац је у 2012. години покренуо парницу ради измене одлуке о вршењу родитељског права. Тражио је да се малолетна ВВ њему повери на самостално вршење родитељског права. Решењем о привременој мери од 12.02.2013. године одређено је да се лични контакти између тужиоца и малолетне ВВ одвијају сваког другог викенда од петка у 18,00 часова до недеље у 17,00 часова. Током августа месеца од 01. до 15, током јануара од 01. до 15-тог у месецу, тако да тужилац дете преузима на аутобуској станици у ... и на истом месту је предаје у означеним терминима, као и да надокнади трошкове аутобуског превоза за тужену и дете на релацији ... – ... и повратно. Реализација личног контакта је текла тако што је мајка тужиоца преузимала дете и код ње дете боравило у ... где је и тужилац долазио да оствари виђење са дететом. Јављале су се потешкоће са таквим начином виђања, јер се дешавало да је неизвесно да ли ће дете допутовати у ... кад тужилац крене на пут из У три наврата малолетна ВВ је боравила код тужиоца у У августу 2013. године са тужиоцем је провела 15 дана, али тужена није пристала да пошаље пасош детета, без којег није било могуће да тужилац реализује намеру да са малолетном ВВ летује у

Тужена је у мају 2013. године обавештена да је прихваћена њена пријава за радно ангажовање као ... на Департману за ... Универзитета у ..., ... – Прихватила је понуду о ангажовању за период од 01.09.2013.године до 31.08.2015. године уз услове који су детаљно утврђени. Виза је туженој издата 21.08.2013. године, а малолетној ВВ накнадно 04.09.2013. године, обе визе са периодом важења од две године. О намери да у ... поведе малолетну ВВ тужена је обавестила Центар за социјални рад у ..., да би потом са малолетним дететом отпутовала у ... 28.08.2013. године. На правно релевантан начин тужена није обавестила тужиоца о таквој својој намери. До сазнања о њеном и дететовом пресељењу, тужилац је дошао средином септембра 2013. године, преко Центра за социјални рад.

Тужилац је потом поднео кривичну пријаву против тужене и кривичну пријаву против троје службених лица Центра за социјални рад у У поступку који се води против тужене као осумњичене за кривично дело одузимање малолетног детета Основни суд у Нишу је дана 06.03.2015. године донео решење о одређивању притвора туженој у трајању од 30 дана, јер су постојале околности које су указивале на то да се тужена као осумњичена крије.

По договору постигнутом посредством адвоката странака, тужилац је 27.04.2014. године отпутовао у ... да би се видео са малолетном ћерком. Међутим, тужилац је том приликом видео малолетну ВВ на свега 10-так минута и то у присуству тужене која није дозволила да се тужилац са ћерком издвоји и то је био једини лични сусрет тужиоца са малолетном ВВ од времена њеног пресељења у инострану државу, крајем августа 2013. године.

Контакти између малолетне ВВ и тужиоца се повремено успостављају путем техничких уређаја, углавном коришћењем компјутерског програма „Скајп“ и мобилног телефона.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужена дете одвела у иностранство без сагласности оца и без обавештавања оца о овој чињеници, већ је тај податак саопштила Центру за социјални рад у Поступањем тужене ускраћено је право малолетном детету и право оцу-тужиоцу на одржавање личних односа а овако поступање тужене према тужиоцу као и органима власти у Републици Србији, не даје основа веровању да би тужиоцу омогућила виђање са малолетном ћерком у држави у којој она борави. Тужиочева подобност за вршење родитељског права није компромитована, док с друге стране тужена не поступа у најбољем интересу детета, не поштује права детета ни другог родитеља, већ им права ускраћује. Дуговременско ускраћивање права на одржавање личних односа, не остаје без последица. Све утврђене околности случаја, представљају довољно упориште за закључак да је мајка-тужена неподобна за вршење родитељског права, због чега је треба лишити родитељског права над малолетном ВВ.

Са наведених разлога а полазећи од одредби члана 61, 70, 71, 78, 80 и 81 ст. 3 тач. 3. Породичног закона, је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена ВВ се у потпуности лишава родитељског права у односу на заједничко дете странака малолетну ВВ.

Врховни касациони суд налази да се за сада не може прихватити закључак нижестепених судова, јер сматра да је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање непотпуно утврђено.

У конкретном случају се ради о малолетном детету које је рођено ... године из ванбрачне заједнице родитеља – тужиоца и тужене, које од самог рођења је било упућено на живот који подразумева одсуство једног родитеља. Тужилац као ... по занимању од 2009. године има регистровану ... радњу у Скоро од самог рођења малолетног детета је живео и радио у ..., а малолетно дете је живело са мајком – туженом у ..., потом у ... а потом у ... и тренутно у Према стању у списима предмета, тужилац се 2015. године вратио из ..., а у периоду док је био у ..., односи између њега и малолетног детета се нису континуирано одвијали. Контакт се одвијао повремено преко тужиочеве мајке која је живела и живи у ... и

која је дете повремено одводила у ... или је тужилац долазио у ... код своје мајке да би дете видео. Тужена је дете одвела са собом најпре у ... а потом у иностранство (где је добила посао) без сагласности оца и без обавештавања оца о овој чињеници, већ је тај податак саопштила Центру за социјални рад у

Из утврђеног чињеничног стања, даље произлази да дете има добар однос са мајком, да је добар ђак, да су стамбени услови у којима се дете сада налази, као и услови у којима је детету обезбеђено школовање, бољи од просечних у Републици Србији. Мајка је у могућности да детету пружи обезбеђење најбољих животних и здравствених услова. Сама околност да је тужена променила пребивалиште и одвела заједничко дете без обавештења и сагласности оца у иностранство, као и да се контакти између оца и детета одвијају само повремено и то путем мобилног телефона и скајпа, не може довести до лишења родитељског права и рестриктивне примене члана 81. Породичног закона. Суд се у овом поступку руководио потребом оца – тужиоца, а не најбољим интересом детета, па и с тих разлога није узео мишљење детета преко стручне установе, нити је у потпуности утврдио чињенично стање.

Потпуно лишење родитељског права према члану 81. Породичног закона може бити, ако родитељ злоупотребљава права или грубо занемарује дужности из садржине родитељског права. Родитељ злоупотребљава права из садржине родитељског права: ако физички, сексуално или емоционално злоставља дете, ако израбљује дете силећи га на претерани рад, или на рад који угрожава морал, здравље и образовање детета, односно на рад који је забрањен законом, ако подстиче дете на вршење кривичних дела, ако навикава дете на одавање рђавим склоностима, ако на други начин злоупотребљава права и садржине родитељског права. Родитељ грубо занемарује дужност из садржине родитељског права: ако је напустио дете, ако се уопште не стара о детету са којим живи, ако избегава да издржава дете, или да одржава личне односе са дететом са којим не живи, односно ако спречава одржавање личних односа детета и родитеља са којим дете не живи, ако са намером или неоправдано избегава да створи услове за заједнички живот са дететом које се налази у установи социјалне заштите за смештај корисника, ако на други начин грубо занемарује дужности из садржине родитељског права.

Потпуно лишење родитељског права је најтежа породична правна санкција за родитеља који злоупотребљава родитељско право тако да његови поступци до те мере угрожавају интересе детета, да је угрожен физички, морални и интелектуални развој детета или грубо занемарује родитељске дужности, тако што уопште не брине о детету нити подмирује његове основне потребе.

Из чињеничног стања које је утврђено, не може се за сада утврдити и закључити да је тужена учинила неку од злоупотреба права или да је грубо занемарила дужности из садржине родитељског права, које су наведене у цитираном члану 81. Породичног закона.

Према оцени Врховног касационог суда, судови нису довољно вредновали и расправили питање најбољег интереса малолетног детета које у узрасту од ... година живи са мајком у условима који му обезбеђују школовање по вишим стандардима од просечних у Републици Србији, да би на бази утврђених чињеница могли да привилно и потпуности сагледају штетност или корисност

одвођења детета у иностранство. Тужена је без сагласности оца одвела дете у иностранство, али околности конкретног случаја које се тичу и услова боравка и мајке и детета у иностранству, морале су бити детаљније сагледане пре одлучивања о лишењу родитељског права, поготову што у списима, постоје докази да дете успешно савладава и са високом оценама школски програм у иностранству, да мајка изражава спремност да трошкове путовања оца ради виђања са малолетним дететом, сноси сама.

На основу свега изложеног, основано се су ревизији тужене истиче да је побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права, а да чињенично стање није у потпуности утврђено, па ће првостепени суд у поновном поступку, поступајући по примедбама из овог решења детаљно расправити чињенично стање, прибавити мишљење детета, ценити услове у којима сада дете живи, па ће оценом свих околности случаја, водећи рачуна о заштити најбољег интереса детета, донети нову мериторну одлуку.

На основу изложеног Врховни касациони суд применом процесних овлашћења из члана 416. Закона о парничном поступку је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић